

מתיקות השבת

י"ל ע"י ישיבת 'חיים של תורה - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו
בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאווע שליט"א
תלמידו של מו"ר פוסק הדור בעל 'שבת הלוי' זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

המצוה הייחודית של פרשת בלק

בפרשת בלק לא נאמרה שום מצוה, וכיצא גוה בפרשת במדבר לא נאמרו מצוות, וככל זאת יש להבין, מה עלינו ללמד למעשה מפרשות אלו? אלא, דהנה בפרשת במדבר נאמר: **"שאת ראש קל עדת בני ישראל למשפחתם... כל זכר לגלגלתם"**, ומואב ברמוב"ב ב"ש המדרש, שפא"ש משה רבנו ספר את עם ישראל, כל אב משפחה עבר לפניו באימה ובכבוד, ומשה רבנו היה יודע מנון כל גלגלת וגלגלת שבאותה משפחה.

וכמו שבמתן תורה שהיה בסיני, כלם עמדו בפחד ובאימה, קה עם ישראל נפקדו במדבר סיני ועברו לפני משה עם ספר היוחסין שלהם, ועברו לפני משה באימה וביראה, ומשה רבנו היה מלמדם דעת ה', כל אחד לפי מה שהיה צריך ולפי הנסיגות שמתגלגלים לפניו, וכבר בלשון הפסוק **"לגלגלותם"**, לרמז על המחשבות והמארגות ש מתגלגלות ומתחדשות על האדם בימי חייו.

המצוה הייחודית של פרשת במדבר

וכתוב: **"למשפחתם לבית אבתם"**, הינו שהיו לכל אב משפחה מגולת שקבל מאבותיו המדברות ממצות ה' ומחסדיו שעשה עם אברהם אב האמה, שעמקה היו משתעשעים עוד בהיותם במצרים (שמו"ר ה יח), וכעת משה רבנו למד את כל אחד דעת ה' נוספת על מה שקבל מאבותיו.

ולפי זה נמצא, שבאמת גם מפרשת במדבר אנו למדים מצוה גדולה, והיא המצוה החשובה להעריף ולכבד כל יהודי, שעליה האדם נשאל ביום הדין **"המלכת את חברה עליך גנחת ריח?"** שאת המצוה הזו אנו למדים ממש"ה רבנו שפ"ד וכן את עם ישראל בעין טובה שפא"ש כל יהודי עבר לפניו הוא הסתפל עליו בעין טובה, וכבד והעריף את כל אחד ואחד מישראל ולמדו דעת ה' להעריף את כל חבריו.

והדבר מלמדנו להתנהג קה בימי חיינו, שהרי כל אדם רואה ופוגש בימי חייו בני אדם שעוברים לפניו, ואין לה אדם שדומה לחברו, ועל כל אחד מתגלגלים מארגות שונים מחברו, ועלינו לכבד כל אדם ולראות את כלם בעין טובה, ולהבין ללבו של כל אדם, עקב הדברים שמתגלגלים עליו.

חדשו במדות

וכתוב: **"ויתלדו על משפחתם לבית אבתם"**, ללמדנו שיש לאדם להוליד ולחדש בעצמו מדות והנהגות טובות שלא היו קמות בו עד עתה, ויכול לזכות לקה רק על ידי שזכה למדת 'חבר טוב', והחבר הטוב העקר של האדם זהו אשתו, שעל ידה יוכל לזכות לפתח בנפשו אוצרות של מדות טובות, כמדת הסבלנות ואריכות אפים, תורה, ענוה ועין טובה, והרבה מעלות ומידות טובות.

וגם בפרשת בלק אין שום מצוה, כי פרשת בלק באה ללמד אותנו את האמונה בה',

שמהאמת אלנו הוא עושה לנו נסים רבים ועצומים הנסתרם מעינינו, ובו בזמן שמש"ה רבנו יושב ופוקד את כל אחד מישראל עם עין טובה ומברכם ומלמדם דעת ה', וישיבים מנגד בלק ובלעם יחד ומספסים עצה פיצד לקלל על מנת לכולות את עם ישראל בגשמי וברוחני, ושום אדם מישראל לא ידע מה אומרים עלינו בארץ מואב, והדבר דומה למה שארע בזמן מרדכי, שאחשוורוש והמן זמנו להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים.

תכלית כחם של האויבים

וכתוב שהיו קסמים בידם, ללמדנו שהקב"ה נתן להם כח גדול שבדרך הטבע היה ביכולתם לכולות חלילה את עם ה', והקב"ה עושה זאת בכונה תחלה, שזוהי את כל הנשק וכלי המלחמה הטובים ביותר לאויביו, והם עומדים עליו לכלותינו, וזאת בכדי שנגבון שאין לנו על מי

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

טעות הפלא

לאחר נשואי יצאתי לעבד, מכיון שחששתי מאד על הפרנסה, ובעוד שחברי היו עוסקים בתורה ומתפרנסים מהמשכרת של הכולל, אני הייתי מרויח סכומי עתק. בתחלה היה נראה לי שאני מצליח יותר מהם, אבל תוך תקופה מצאתי את עצמי כבעל חובות.

זה התחיל מטפול שנים שהייתי מקרח לעבר בסך שלשים אלף שקל, והמשיך עם הגדלת מחיר השכירות באופן משמעותי ועוד ועוד. בצר לי פניתי למורי ורבי שאבי נוהג להתעצב אתו וספרתי לו את מצוקתי. הרב הציג לי לעשות תשובת המשקל ולחזור לעסק בתורה.

כעבור כשלושה חדשים מאז שהזרתי לעסק התורה, פניתי שוב למורי ורבי וספרתי לו שהתחייבתי להחזיר בעוד כחדשים חוב על סך עשר אלף דולר, הרב הציג לי לסייע לנדיבים בחו"ל ולבקש את עזרתם להחזיר את החוב, וכיצדה לדרך אמר לי הרב, שאראה גם לגמל שם חסד עם אחרים ולא לדאג רק לעצמי.

אכן, תוך שבועים מצאתי את עצמי בחו"ל ובגדי היתה רשימה של נדיבים. שכרתי שם רכב ונסעתי מנדיב לנדיב. הפרטים חוזר לארץ היה לחמשה שבועות אחרי הנחיתה שלי בחו"ל, ברוך ה' הנדיבים נדבו לי סכומים הגונים והתקרבתי לסכום המבקש. הגיע יום אחד לפני התאריך חזרו, והיה חסר לי אלף דולר כדי להשלים את הסכום הנדרש להחזרת החוב.

הסתובבתי בבחילות כדי להשיג את

« המשך המעשה בעמוד ד' »

פניני אגדה

• הר"ר ר' אהרן שליט"א
משגיח דרשיבתנו •

דע את ערֶךְךָ

'הקנאה והתאונה והפבוד מוציאים את האדם מן העולם'. התנא קמלמנו שאדם שפסקא ומתאנה ורודף אחר הפבוד, הוא יוצא מן העולם, כמו שרואים בפרשיות אלו, בקורח שעקב הקנאה ותאונה הפבוד שהיו לו, הוא נבלע עם כל עדותו באדמה, וכן כשעש ישראל התאוו תאנה לאכל בשר, הגיעה בעקבותיה מנפה, הרי שמשמש התנאים בהם 'מוציאים את האדם מן העולם' כפשוטו.

ואפשר להוסיף ולקבוע עוד, לפי דברי תנ"ל שהאדם הוא עולם מלא, כמאמרם 'כל המציל נפש אחת מישראל, כאלו הציל עולם מלא' ועל כך מלמדינו התנא, שהקנאה, התאונה והפבוד מוציאים את האדם מן העולם, הינו שאדם יוצא מהעולם של עצמו.

כי אדם שמתשובתו עסקות במודות המגנות האלו, לקנא בהצלקה של השני ולהתאונות לאכילה או חיללה לדבר אסור ולרדף אחר הפבוד, הרי שהוא יוצא מהעולם של עצמו, כלומר שאינו חי את החיים שלו ואינו שומם בחילולו. ואמרו תנ"ל: 'חב אדם לומר בשבילי נבדא העולם', ורמוז גנה שכל אחד צריך לדעת שהוא עצמו עולם מלא בכל טוב, וכך לא יבוא לידי המדות המגנות: קנאה, תאונה וקבדו.

ללמדנו שהאמונה והבטחון הם חשויים כל כך, שראוי להקדיש עליהם פרשה בפני עצמה, כי הם יסוד כל המצוות כולן, וכמו שכתוב: "כל מצותיך אמונה", והינו שיש להזהר לא לקיים את המצוות "מצות אנשים מלמדה", אלא להתבונן ולחשב בעת קיום המצוות בחסדי ה' ובמדות טובות להלכות מהמצוות, שכתבנו אנו דברים באמונה בה' בעת קיום המצוות.

להשעו, אלא על אבינו שבשמים, ונחזיק באמונה ובטחון גדולים בו ותברר, וכאשר נשב בבית המדרש ונעסק בתורה עם עין טובה זה על זה, כמשה שראה כל אחד בעינו טובה ולמוד דעת את העם, על ידי כך נוכל להציל מיד אויבינו, כמו ששל ידי הנהגתו זו של משה נצלו עם ישראל מקללתו של בלעם.

ועל כן לא נאמר שום מצוה בפרשת בלק,

מטות של מתיקות או מרירות

האמתית של האדם היא האמונה, ואם כן, בהנחת המטות בקדש הקדשים כל שבט הכניס את כח האמונה שרכש בלבבו אל בית ה'.

ובפרשת חקת אנו קוראים שבאויבים נחשים ונשכו בעם, ומדוע דווקא נחשים נשכו בהם? אלא, דהנה מצינו שהקב"ה הפך למשה רבנו את המטה לנחש, ומשה רבנו פחד מהנחש, וממה הוא כל כך פחד, הרי משה היה מלא בבטחון בה'? יש לבאר, שהפחד שלו היה מן הפחד שהמטה הזה סמל לשלאדם יכול להיות מטה אמונה ולפתע אותו מטה עלול להפך לנחש של מדות רעות המזיקות ומזהה הוא נבדל.

קרבנה של אמונה

ובמצרים כתוב: "ויבלע מטה אהרן את מטהם", ובמפת הזה יש פיד ללמדנו, שאדם שאינו רוצה

בלעם ברוך את עם ישראל במים רבים של נחלים נהרות ומים, כמו שאמר: "מנחלים נטיו כגנת עלי נהר... פארוים עלי מים", ונחז"ל (תענית ב.) דורשם, שזוהי קללה, כי הארץ שאין לו שרשים, אם תבוא רוח קלה עזרתו, כך יש לפרש, שגם ברבוי המים שברכס היתה פגנתו למקלם, שהרי רבוי המים מדיק לזרעים, וכך ארע גם מול הסלע שמושה הפך, שזבו מפניו מים רבים, והמדרש (יק"ש תס"ט) אומר על הפסוק: "ויצאו מים רבים", 'מנד נשטפו קהל רב שהיו מוננים לפני הקדוש ברוך הוא', הרי שרובי המים לא היה לטובה.

ונבוא בסיעתא דשמאי להתבונן בענין זה, בפרשת קרח הקב"ה צוה שכל שבט יניח את מטתו בקדש הקדשים, והמדרש אומר שכל המטות היו ממשות אחד, ובבאור הענין יש לבאר שהמטה מסמל על האמונה, שהיה על המטה נשענים והמשענת

מתיקות הקיום של עם ישראל

בציור שבכותרת הגליון. רואים את המשל למלך שטיל עם בנו במנהרות שפתח ארמון מלכותו. וישם הרקאה לו את האויבים שנתפסו בידי חילוי. על כך שראו אותם חופרים מנהרות במטרה להזיק לבן המלך יורש העצר ולכל המלכות כלה.

הנמשל הוא: שבכל דור נדור ישנם אויבים הקמים עלינו ללכותינג ואיננו יודעים כמה שעות, ימים, חדשים ואף שנים. הם יושבים לטכס עצות כיצד להשמיד את העם היהודי - העם שהקב"ה פחר בו, והקב"ה מצילנו מידם.

נשאלת השאלה: מדוע הקב"ה נותן להם מעיקרא את הכח להזיק לנו ואחר כך מצילנו מידם?

על כך במאמר: 'המצוה היהודית של פרשת בלק'

בציור שלפנינו: בידו המינית של משה רבנו יש כוס קדושה, כי משה רצה לקדש שם שמים על הסלע, ולזכור פרק של הפרת הטוב על מרמם הנביאה שהצילה אותו בהיותו בתבה במצרים. כנר בחלק הגליון של הציור.

רואים גם שכאשר משה רבנו מכה עם המטה את הסלע, יוצאים מים רבים ושוטפים את

אותם אנשים שהתקהלו סביב משה. מהסלע יצאה אש ויצא שמן ודבש וגם מים לשתיה, ונרם גם אש שיצאת מלבם של האנשים שנתפסו.

מדוע אותם אנשים נשפטו? ומהי האש שיצאת מלבם?

על כך במאמר: 'מטה של מתיקות או מרירות' ובמאמר: 'קיום עם ישראל בזכות מרמם הנביאה'

פניני הלכה

• דרה"ג ר' יוסף מאנדל שליט"א ר"מ בשיבתנו •

ברכת 'שהחינו'

ברכת שהחינו נקנתה על ראית פרי הדש, אלא שהמנהג הוא שלא לברך שהחינו עד שעת אכילה, שאז היא עשר הנאתו (ש"ע סי' רכה א), ובש"ת עין משפט (סי' א) כתב שיש לומר שאם לא ברוך באכילה ראשונה, אפשר שיברך באכילה שנייה, שקל ומו שהוא עדין העונה והזמן של הפרי החדש, יש לו לברך ולהודות לה' ותברך.

והביא ראיה ממה שמוכח בערוכו (סי' א), לגבי ברכת זמן של יום טוב, שיש לו לברך שהחינו כל שבועה ימים אם לא ברוך ביום הראשון, ע"כ. וכתב בש"ת שאילת יעקב (סי' קיט אות ב), שאפשר שיש חלוק בין שהחינו של יום טוב שהוא חובה לבין שהחינו של פרי חדש שהוא רשות, ע"ש.

ולענין הלכה, כתב המשנה גרוה (סי' ק"א), שאם לא ברוך שהחינו בשעת אכילה ראשונה, טוב לא לברך על אכילה שנייה, וכל שכן שלא לברך על אותה אכילה לאחר שסיים לאכל את הפרי, גם אם עדין לא נתגבול הפרי במעי.

הסלע - הוא נקרא סלע שהוא פחות קושה מצור, ויש לדרש את דברי חז"ל שאמרו 'מילה בסלע משתוקא בתרין', היינו שדבור היה די דבור אחד, ואם הדור היו ראוים, משה היה מדרב למוול הסלע דברי הודאה ואמונה בה' והסלע היה מוציא מים, אבל בהפקה ללא דבור היה צריך לשתי מכות כדי שיצאו מים, כמו שכתוב: "וזה את הסלע במטהו פעמים".

בזכותה של מרים וצוה את משה לדבר אל הסלע והינו לשנות להם פרק אחד למוול הסלע (לקריש תסס) ואפשר לבאר שהפרק הזה היה פרק של הכרת הטוב על חסד המים שהיו להם עד היום, שהיו בזכות מרים הנביאה, ובאותה הזדמנות היה משה מדבר דברי הספד והכרת הטוב למרים הנביאה, שבזכותה זכו להגאל ממצרים וכדלהלן.

דרך יראה ואהבה

ובמבאר בפסוקים שהקב"ה צוה את משה לקחת אתו את המטה ולדבר אל הסלע, וקדם לכו, מיד בצאתם ממצרים, במבאר שהקב"ה צוה את משה להכות את הסלע, ובמבאר הצמח צדק' שבתחלה הקב"ה צוה את משה להכות את הסלע, מפני שאז עם ישראל היו בדרך של יראה, שהרי רק עתה הם יצאו ממצרים, שישם סבלו וגיעות ויסורים נוראים, לכן אז ההנהגה אתם היתה בדרך של יראה, וכדי להוציא מים היה צריך להכות את הסלע, פי אז העבודת ה' שלהם היתה יותר בדרך של יראה, עד שאפילו את קבלת התורה הם היו צריכים לקבל בדרך של יראה, שהקב"ה קפה עליהם הר כגיית שיבבלוה.

אבל הדור שזולדו במדרך גדלו בדרך של אהבה, שהיה להם את משאלותיהם ללא שום טרח, שהאכל היה יורד להם משמים מן מוכן לאכילה, והענין היה מכבס את גדיהם שהיו גדלים עליהם לפי גדולם, לכן עתה הקב"ה צוה את משה להוציא להם מים בדבור, פי עתה העבודת ה' שלהם כבר היתה יותר בדרך של אהבה, וכמשל לאב המתנף את בנו, ששקשהו קטן, הוא מתנבז בהפקה, וכששכלו גדל, הוא מתנבז בדבור.

ויש להוסיף, שכל שבתחלה, כשהקב"ה צוה את משה להכות את הסלע - הסלע נקרא צור, שהוא לשון חזק, כמו שהקב"ה נקרא 'צור ישראל' מלשון חזק, ולא כפאו, שהיה צריך לדבר אל

להגדר אחרי מדות רעות, עצות שיהיה טפל למשה ואהרן, וכמו כן המטות של כל הנשיאים שהקב"ה צוה להניח בקדש הקדשים, הם לא פרחו, ורק משה אהרן פרח בציון וישקדים, ללמוד שאהרן הכהן רכש את האמונה בתכלית המדרגה הראויה, וכל הוצאה לזכות אף הוא לאמונה נכונה, עליו להיות סמוך וטפל אל אהרן הכהן, כמו שהמטות של כל הנשיאים עמדו סמוכים למטה אהרן.

ולפי מה שארע במצרים, שהמטה נהפך לנחש, ותבאר שדוקא נחשים נשכו בעם, כדי ללמוד את העם שהמטות שהם הכניסו לקדש הקדשים מסמלים על כך שיכולה להיות להם אמונה שלמה בה', ואם לא יזכו, עלולות להתעורר בהם מדות רעות נוראות כנחש המזיק, וכמו שראים בפרשיות אלו שהיו להם זמנים של ציית ושמיעה בקול ה' והיו להם זמנים של התאוננות וסרבנות.

בזכות נשים צדקניות

וכגון מה שראים בפרשת חקת, שפאשר מרים הנביאה נפטרה, פסק באר המים לעם ישראל והעם התלוונו על פה, ולכאורה יש לשאל מדוע מרים נפטרה לפני משה רבנו, הרי על ידי זה ימי משה היה חסר לעם מים, ועלולים לטעות מן שיש מעלה למרים יותר ממושה, והרי משה הוא אדון כל הנביאים?

אלא שהקב"ה רצה להראות את מעלתה של מרים שבזכותה היו המים לעם ישראל, ולכן אף על פי שמושה קים, נחסרו בפטירתה מים לעם, וזכה כלם ראו את כחן של נשים צדקניות, שבזכותן הם הגיעו עד הלום, ומכיון שמעלתה העקריית של האשה היא מדת הרפואת והחיות שלה, לכן בזכות מרים היו מים לעם, שכן טבע המים שהם רכים.

וכדי שהעם יתבוננו במעלתה של מרים הנביאה, לצרף קב הקב"ה החסיר מהעם את המים שהיו

קיום עם ישראל בזכות מרים הנביאה

האש והדבש שבך
ומכיון שהסרבנים לא נתנו למשה לדבר למוול הסלע, לכן הם נשפטו ונהרגו, פי הדבור הזה היה העקר, שמושה היה צריך לדבר על מרים כדי שיעניו להעריה את מעלת האשת חיל ולכבדה, וכן שלא רצו לשמוע על כך, הם היו כמי שלא נשא אשה ועל כן הם נשפטו וכלו בפנים, וכמו שציינו בכך עזאי וכן זומא שלא נשאו אשה, ונקטו מן העולם ונקטו השתבשה דעתו (הגני"ה).

ומבאר במדרש (סו), שמלבד המים שיצאו מהסלע, יצאו ממונה גם אש, דם, שמן ודבש, האש היא כנגד הפעש שגבל האדם, הדבש הוא כנגד המדות הטובות והנעימות שבאדם, ובשביל הנעימות צריך לפעמים את מדת השקר, קשיטת

ורצון ה' היה שמושה רבנו ידבר למוול הסלע את החסדים שה' עשה אותו ועם עם ישראל, בכך שמושה נולד ועל ידו נגאלו ישראל, והיה מספר להם על מרים שהיא היתה זו שעמדה על כך שעמרים אביה ישא שוב את אשתו ומכך נולד משה, וכן על ידי עצת מרים כל עם ישראל השיבו את נשותיהם ומכך נולדו רבים מישראל אמו: "שמעו נא המרים" "מרים" אותיות 'מרים', היינו שמושה אמר להם שמעו נא את החסד שה' עשה עמכם על ידי מרים והם עצמם נקראים 'מרים', מפני שבזכות עצתה הם באו לעולם, אלא שהסרבנים לא רצו לשמוע את דברי משה, אלא רצו מיד מים לשתיה.

לפני שמושה רבנו הכה את הסלע, הוא אמר להם: "שמעו נא המרים", ופרשו חז"ל: 'השטים המורים את מוריהם', שהם באו ואמרו למשה, אל תוציא מים מהסלע הוא שאתה מבקש להוציא ממנה מים, פי חשדו בו שהוא מכיר את המקום הזה שיש בו מים מהנשים שבהן רעה את צאן יתרו במדבר, לכן אמרו לו הפה את הסלע הזו, ואחד אמר הפה סלע זו וחברו אמר הפה סלע אחרת, וזאת במקום שיבבלו את דברי משה שאומר בשם ה' איזו סלע להכות, ולכן אומר המדרש (לקריש) שהסלע הוציא מים בקצף ושפטו את הסרבנים, והמדרש מביא על כך פסוק מדור המבול ומשבע שהיה שם צדקנות פלוי הרשעים הסרבנים, כמו שהיה בדרך המבול.

עצות מתוקות

דוד מלכנו אומר: "אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו" וזה ב'ית' זו האשה של האדם (וישא). ובכך דוד מלכנו מלמדנו שאם ה' לא יבנה לאדם את ביתו ואת שלום ביתו, אינו יכול לפעול ולהתמסדר לבדו, ועל כך אמרו חז"ל (בראשית סו, ט). שלאחר שהקב"ה ברא את העולם בששת ימי בראשית הקב"ה יושב ומזונן וזווגים, והינו גם לאחר שהאדם נשא אשה, הקב"ה עוזרם ומוסיע להם בכנרת ביתם.

ולאחר מכן דוד אומר: "אם ה' לא ישמר עיר שוא שגור שומר", העיר הינה האדם, שהוא דומה לעיר קטנה (נדרים סג). ובכך דוד אומר שאם ה' לא ישמר את בריאות גופו ושלוש נפשו של האדם, לא יועילו לא שום עצות שישתמש בהן להיות בריא ונכון רוח, וכמו כן ברוחניות, כמאמר חז"ל (מדרש לוי): "אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו", ורק כאשר ה' יבנה לאדם את שלום ביתו וישמר על בריאותו ויעזרהו בעבודתו, ויכל להיות בריא ושוב, וכל עצה טובה שישתמש בה וכל פעולה שיעשה, תועיל לו ויצליח בכל דרכיו.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, רחם עלינו והשנו שלום בעמך ישראל ובפרט בין איש לאשתו, כי אין לנו עצה כדי לזכות לשלום, אלא לתלות את עינינו רק אליה, ולישתעך אנו מצפים, וממך אנו מבקשים שתשיכון שלום בנופנו ברוחנו ובנפשנו, שלא נחלה לעולם לא בגוף ולא בנפש, ושתהיה לנו רוח טובה של אריות אפים, עין טובה, ותור וענוה, ונשמר מכל הנהגה שאינה ברוכה, ונלך רק בדרכי ישרים בעיניך, אנו ורענו ורע רענו עד עולם, אמן סלה.

"ופרו מתוק לחיך"

אין מסר מתוק רצה משה ללמד את עם ישראל בעת שהימים ואמר להם "שמעו נא המרים"?

הפתרון לחידה מונח בתוכן גיליון זה. ניתן לשלוח את התשובה לכתובת האי-מייל: 2885595@gmail.com או בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות': 073-313-4395. בצירוף שם, כתובת וטלפון | הזוכים מפרשת קרח: יהודה לייב גרוס, בני ברק, ישראל מימון, ביתר.

והדם רמז להודות לה' על מרוצת הדמים שפגינו ושבגוף ולידנו.

וגם תלמיד חכם שפוסק כל היום בתורה, עליו להשפיל את עצמו כדי לדבר עם אשתו דברי חן וחסד, מגון להעריך את המאכלים הערבים שבשלה עבורו וכדומה, כי תמלית עסק התורה היא לאהבה את ה' וזאת על ידי שמתבוננים בחסדים שה' עשה לפנינו ואדם לא יוכל להעריך את החסדים שה' עושה עמו, אלא על ידי שיעריך תחלה את החסדים שהבריות עושים עמו, ובראשונה יש להעריך את החסדים שהאשת חיל שלו עושה עמו.

וידוע מה שאומרים בעולם, שהאשה היא כ'מראה' (שפיטל) למול הבעל, כי כאשר אדם רואה את מעלות אשתו ומושבח אותה עליהן, הרי שבה הוא יודע להעריך גם את המעלות שה' נתן לו, ואלו בלעדי האשה הוא לא היה רואה את עצמו [שהרי אין אדם רואה נגיע עצמו, וכמו כן קשה לאדם להפיר במעלות של עצמו], לכן המשילו את האשה למראה.

שהיה מפר בבית הנקנסת כאדם עשיר גדול, אלא שהוא נותן לכל אדם צדקה זעירה, כתב לי חייב באשראי על סך חמש מאות דולר, שמחתי עד מאד, כי בכך השלמה כל מטרות נסיעתי לחו"ל ואני יכול לשוב הביתה בשמחה.

התחלתי להרעיף עליו ברכות רבות ואחלתי לו נחת מהאצאצאים, בריאות וסיעתא דשמיא וכו', אותו תורם התפלל מדוע אני כל כך מברך אותו והוא בקש ממני בראות כמה הוא תרם, קשה הוא ראה את הסכום של חמש מאות דולר, הוא נבהל ואמר: זו היתה טעות! התפונתי לתרם רק חמש דולר! אחרי רגע של הלם, הוא התאושש ואמר: טוב, אם זה כבר קרה, אז זה משמים, ואחרי כאלו ברכות, אני אשאר לך את התרומה כה, שיהיה לך לבריאות.

חזרתי לרכיב בשמחה עצומה, בראותי את ההשגחה הפרטית, שאחרי שגמלתי חסד עם אחרים, הרוחתי בשפע גדול ובקלות גדולה כל כה, למחרת חזרתי הביתה והחזרתי את החוב לבעליו, ואת עצמי החזרתי לעסק התורה בתודה ובהודאה לשמו הגדול יתברך.

א. ש. ביתר עילית

הלל, שבשביל לשבח בעיני האדם את פתלו, צריך לומר עליה רק את הדברים הטובים שבה ולא לומר את חסרונותיה.

ובאש המנונה נאמר שתהא שתלהבת עולה מאליה וכמו כן באש הקרבנות כתוב שהעשן היה מתמר ועולה מעלה, ויש בהן ללמדנו שהאש הנכונה שצריכה בלב האדם היא אש שתעלה מעלה לעבודת ה' ולא אש של פסע שפוגעת בבני אדם, וכלפי בני אדם צריכה להתנהג במתיקות קדוש.

השמן הנקר ביותר

והמים שצאאו מהסלע מרמזים על האמונה, שהרי דרך המים רואים את מעשי ה', שכן רב הבריאה מבססת על המים, אם כן המים מרמזים על דברי האמונה שהאדם צריך לדבר. והשמן מסמל על האשתי חיל שהיה הדרך הטוב ביותר לאדם, שעליה ראוי להודות לה' ולומר "דשנת בשמן ראשי", שממנה האדם מקבל דעת והצלחה בכל מעשי ידיו, והמים והדבש למדו להתנהג עם האשתי חיל במתיקות ולדבר עמה דברי אמונה.

המשך מתיקות הניסים

הסכום, והנה לפתע כשיצאתי מביתו של אחד הנדיבים, נגשו אלי שני אברכים תלמידי חכמים ושאלו אותי אם אני מגיע לכתבת מסקמת, היתה זו כתבת שבדיק לשם תכנתי קעת ליסוע, ועינתי להם בחיוב שאסיע אותם לשם, בדרך הם שאלו אותי להיכן אני מגיע אחרי אותה כתבת, ואמרתי להם שאני רוצה ליסוע משם לטטיבלאך שבשכונה הסמוכה, הם אמרו שהם ישמחו להמשיך אתי לשם.

כשהגענו לביתו של אותו נדיב, התברר שהוא נותן לכל מי שמבקש צדקה סכום של שלש מאות וששים דולר, וכך הוא נתן לי ולכל אחד מהשנים שהבאתי אתי. כשפתחתי בניסיעה יחד אתם לכיון הטטיבלאך, חשבתי בלבי לבקש מהם שליש מהסכום שהם קבלו, כמו שמקבל אצל ה'דרייברים' שלוקחים שליש מהתרומות שהמתרמים קבלו דרכם.

אך אז נזכרתי בדברי מורי ורבי ששלח אותי לחו"ל ואמר לי שאשתדל לגמל גם חסדים עם אחרים ולא לדאג רק לעצמי, לכן החלטתי שלא לבקש מהם שום פרטה, כשהגענו לטטיבלאך, בקשתי מאנשים צדקה ולפתע אחד האנשים